

ฟ้าสวย·น้ำใส

วารสารข่าวกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม | ปีที่ 15 เดือนกุมภาพันธ์ 2562
ข่าวสารที่กระตุ้นให้ทุกคนช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เมืองใน
บ้านหมอก

ก้าวเข้าสู่ปีที่ 15

วารสาร “ฟ้าสวยน้ำใส” ประจำปี 2562 ก้าวเข้าสู่ปีที่ 15 ในฉบับแรกมาพบกับท่านผู้อ่านเช่นเคย แม้พื้นที่การสื่อสารส่วนใหญ่จะถูกโลกสังคมออนไลน์ยึดแย่งไปจำนวนมาก และหลากหลาย แต่ก็เชื่อว่า “หนังสือ” ยังคงมีบทบาทสำคัญสำหรับการอ่านต่อไป

กองบรรณาธิการ “ฟ้าสวยน้ำใส” ในนามกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงจะยังมุ่งมั่นทำหน้าที่ผลิตเนื้อหาให้ทุกท่านได้ติดตามกันต่อเนื่องในทุกเดือน โดยเน้นการนำเสนอสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นความคืบหน้า และปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ตลอดจนความรู้ใหม่ๆ ทั้งภายในประเทศและจากทั่วโลก

พร้อมกันนี้ยังคงให้ท่านผู้อ่านร่วมตอบแบบสอบถามเพื่อรับของที่ระลึกเช่นเดิม ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการต้อนรับจากท่านผู้อ่านที่เคารพอย่างอบอุ่นต่อไป

กองบรรณาธิการ
ฟ้าสวยน้ำใส

จัดทำโดย

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
49 ถนนพระราม 6 ซอย 30 เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0 2298 5630
www.deqp.go.th
www.facebook.com/deqpth

วารสารข่าวฉบับนี้ใช้กระดาษรีไซเคิล 100%
และใช้หมึกพิมพ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

- 3 • **เกาะกระแสรื่น**
รถยนต์ไฟฟ้าพลิกโฉมโลก
- 4 • **เบ็กโลก**
เยอรมันเตรียมเลิกใช้ถ่านหินปี 2581
- 5 • **เท่ากัน**
NO2 ตัวอันตรายสร้างฝุ่นพิษ
- 6 • **พลังขับเคลื่อน**
ทส.ระดมสมองสกัดฝุ่น PM2.5 ระยะยาว
- 7 • **ร่วมไม้ร่วมมือ**
สส.มอบรางวัล G - Green ปีที่ 12
- 9 • **บนความเคลื่อนไหว**
วังเก็บขยะ 3 อ่าว บอสซาเรน 2019
- 10 • **วิถีคนเขียว**
คนรักแม่น้ำ ป่าก็รักคน รักชุมชน
- 11 • **สุขพอเพียง**
โรงเรียนต้นแบบ Zero Waste
แหล่งบ่มเพาะนักอนุรักษ์ตัวน้อย

รถยนต์ไฟฟ้า พลิกโฉมโลก

มีการคาดการณ์กันว่าสัดส่วนยอดขายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยน่าจะเป็นไปอย่างช้าๆ จนถึงช่วงปี 2571 - 2573 หรืออย่างน้อยก็ในอีก 9 ปีข้างหน้า ระยะเวลาดังกล่าวเป็นโอกาสที่ภาครัฐเองจะต้องเร่งส่งเสริม

เป็นที่รับรู้กันในวงกว้างแล้วว่าพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิลก่อมลพิษให้กับมนุษย์และระบบนิเวศเป็นอันดับต้นๆ ของโลก และยังเป็นต้นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เลวร้ายมากยิ่งขึ้นด้วย

ผลกระทบดังกล่าว ส่งผลให้สถานการณ์ฝุ่นควันนับวันยิ่งแย่ลง โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ หลายชาติทั่วโลกจึงได้ผลักดันการใช้รถยนต์ไฟฟ้า (EV) เช่น ประเทศในยุโรป อเมริกา จีน และญี่ปุ่น โดยในประเทศเหล่านี้มีสัดส่วนยอดขายรถไฟฟ้าอยู่ในระดับสูง

แม้ปัจจัยเรื่อง "ต้นทุน" จะยังเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการเติบโตรถยนต์ไฟฟ้า เมื่อเทียบกับรถยนต์สันดาปภายใน แต่หากภาครัฐสนับสนุนในเชิงนโยบายที่ชัดเจน และมีความพร้อมของสถานีชาร์จ โอกาสที่รถยนต์ไฟฟ้าจะเป็นปัจจัยพลิกโลกก็มีความเป็นไปได้สูง

สำหรับในบ้านเรา ยอดขายรถยนต์ไฟฟ้าอยู่

เพียงประมาณ 1% ของยอดขายรถใหม่ในระยะ 5 ปีข้างหน้า ซึ่งค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของตลาดโลกที่โตประมาณ 2.5% ในปัจจุบัน

สาเหตุหลักๆ คงอยู่ที่ราคา เนื่องจากรถยนต์ไฟฟ้าที่ประกอบในประเทศและนำเข้า ยังมีราคาสูงกว่ารถยนต์สันดาปภายในในรุ่นที่ใกล้เคียงกันอยู่มาก และส่วนใหญ่ต้นทุนราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อของลูกค้าส่วนใหญ่ในบ้านเราจะเข้าถึงได้

หากจะกล่าวอย่างรวบรัด รถยนต์ไฟฟ้าคงยังไม่เข้ามาแทนที่รถยนต์ทั่วๆ ไปที่วิ่งอยู่บนท้องถนนในเร็ววัน (ต่างจากนโยบายรถยนต์คันแรกที่มีความต้องการสูง) สอดคล้องกับผลสำรวจผู้บริโภคบ้านเราที่สนใจจะซื้อรถใน 3 ปีข้างหน้า โดยโครงการประเมินมาตรการส่งเสริมการใช้นยานยนต์ไฟฟ้าต่อการยอมรับของผู้บริโภคและประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคขนส่ง พบว่า ผู้บริโภคกว่า 60% มองว่ารถยนต์ไฟฟ้าไม่ได้มีประสิทธิภาพดีกว่ารถยนต์สันดาปภายใน รวมทั้งยังมีความกังวลต่อจำนวนสถานีชาร์จที่อาจไม่เพียงพอ

มีการคาดการณ์กันว่าสัดส่วนยอดขายรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยน่าจะเป็นไปอย่างช้าๆ จนถึงช่วงปี 2571 - 2573 หรืออย่างน้อยก็ในอีก 9 ปีข้างหน้า แต่อย่างไรก็ดี ล่าสุดที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2562 ได้เห็นชอบปรับลดภาษีสรรพสามิตรถยนต์ไฟฟ้าลงเหลือ 0% เป็นเวลา 3 ปี (1 ม.ค. 2563 - 31 ธ.ค. 2565) ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดี แต่ก็ยังไม่มียกเว้นเพียงพอต่อการปรับลดราคารถยนต์ไฟฟ้าลง เนื่องจากต้นทุนการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูงอาจต้องใช้เวลอย่างน้อย 5 ปี

แต่ภายใต้มาตรการดังกล่าวนี้ภาครัฐจะลดภาษีรถกระบะแต่ละประเภทด้วย ดังนั้น อุตสาหกรรมรถยนต์สามารถพัฒนามาตรฐานการปล่อยมลพิษของรถยนต์เครื่องยนต์ดีเซลให้ได้มาตรฐานยูโร 5 ได้เร็วขึ้น ซึ่งภาครัฐตั้งเป้าว่าจะช่วยลดฝุ่นพิษได้ถึง 5 เท่า เหลือ 100 กรัมต่อคันต่อปี และรถยนต์จะปล่อยฝุ่น PM ในแต่ละปีลดลง 76 ล้านกรัมต่อปี

นโยบายดังกล่าวนี้อาจช่วยบรรเทาปัญหาได้ระดับหนึ่ง แต่มีข้อมูลที่น่าสนใจจาก ผศ.สุริ ลิธสุทร อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะนักวิจัยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งได้เปิดเผยผลการสำรวจงานวิจัยโครงการประเมินมาตรการส่งเสริมการใช้นยานยนต์ไฟฟ้าต่อการยอมรับของผู้บริโภคและประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคขนส่ง ตอนหนึ่งว่า หากประเทศไทยมีการใช้รถยนต์ไฟฟ้าตามอัตราที่ยอมรับที่ 60% ของเป้าหมาย 1.2 ล้านคัน ภายในปี 2579 จะทำให้ความต้องการน้ำมันเบนซินลดลงโดยรวม 600 ล้านลิตร น้ำมันดีเซลลดลงโดยรวม 313.9 ล้านลิตร

ฉะนั้น ไม่ว่าจะมาตรการลดภาษีรถยนต์ไฟฟ้า การยกระดับรถยนต์ดีเซลให้ได้มาตรฐานยูโร 5 เร็วขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยเอื้อให้การดำเนินนโยบายการลดฝุ่นพิษมีความเป็นไปได้มากขึ้น และหากมีการผลักดันมาตรการอื่นๆ ซึ่งเป็นต้นตอของปัญหาตามมามากอีก โอกาสที่เรทุกคนจะมีอากาศบริสุทธิ์ที่หายใจจะเป็นจริงมากขึ้น ●

เยอรมันเตรียม เลิกใช้ถ่านหินปี 2581

พลังงานลม แสงอาทิตย์และพลังงานสะอาดอื่นๆ **คิดเป็นสัดส่วนสูงถึง 40% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด** นับเป็นครั้งแรกที่ไฟฟ้าที่มีที่มาจากพลังงานทดแทนมีสัดส่วนสูงกว่าไฟฟ้าที่ผลิตจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน

เยอรมนีได้ประกาศเตรียมยกเลิกการใช้ถ่านหินผลิตไฟฟ้าภายในปี 2038 (พ.ศ. 2581) โดยจะหันไปพึ่งพาพลังงานทดแทนชนิดอื่นเพื่อลดปริมาณการปล่อยมลพิษและต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก

เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2562 ที่ผ่านมา คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลเยอรมนี ซึ่งประกอบไปด้วย นักการเมือง ผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพภูมิอากาศ ผู้แทนสหภาพ และบุคคลในวงการอุตสาหกรรมจากภูมิภาคที่มีถ่านหิน ได้ข้อสรุปร่วมกันหลังจากใช้เวลาถกเถียงกันนานกว่า 20 ชั่วโมงว่าจะเดินหน้าแผนยกเลิกการใช้ถ่านหินเพื่อผลิตไฟฟ้า

ทั่วประเทศ ในอีกราว 20 ปีนับจากปัจจุบัน การตัดสินใจในครั้งนี้ถือเป็นการปรับนโยบายด้านพลังงานครั้งใหญ่ในรอบสิบปีของเยอรมนี นับจากปี 2011 ที่รัฐบาลประกาศจะยุติการใช้โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ทั้งหมดภายในปี 2022

แองเจลา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี ได้แสดงความยินดีที่แผนดังกล่าวผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ เช่นเดียวกับ ปีเตอร์ อัลไมเออร์ รัฐมนตรีเศรษฐกิจ ที่ระบุว่า ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงจะช่วยลดปัญหาภาวะโลกร้อน

“นี่คือความสำเร็จครั้งประวัติศาสตร์” โรนัลด์ โฟฟาลา หนึ่งในคณะกรรมการถ่านหิน กล่าว

ตามแผนที่วางเอาไว้ เยอรมนีจะต้องปิดโรงไฟฟ้าถ่านหิน จำนวน 24 โรง ซึ่งมีกำลังการผลิตไฟฟ้ารวมกัน 12.7 กิกะวัตต์ ภายในปี 2022 และจะต้องลดกำลังสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าลงครึ่งหนึ่งจากปัจจุบันให้เหลือ 17 กิกะวัตต์ ภายในปี 2030 ก่อนจะยุติการใช้ถ่านหินโดยสิ้นเชิงในปี 2038

โฟฟาลา เชื่อว่า ข้อตกลงในครั้งนี้จะช่วยให้เยอรมนีบรรลุเป้าหมายการลดการปล่อยคาร์บอน (Carbon emission) ที่ตั้งเอาไว้ในปี 2030 ได้สำเร็จ เพราะปริมาณคาร์บอนที่ปล่อยสู่อากาศจากโรงไฟฟ้าถ่านหินจะลดลงอย่างมีนัย

บาร์บารา เพอร์โทรส อีกรึ่งหนึ่งคณะกรรมการถ่านหิน กล่าวว่า แผนการยุติการใช้ถ่านหินจะดำเนินอย่างค่อยเป็นค่อยไปและคณะกรรมการยังได้เตรียมแผนเพื่อยืนยันว่าราคาค่าไฟฟ้าจะไม่เพิ่มสูงขึ้นจนเป็นภาระของผู้บริโภค รวมถึงการหาแหล่งพลังงานอื่นๆ เข้ามาชดเชยเพื่อการันตีความมั่นคงด้านพลังงานเอาไว้แล้ว

อย่างไรก็ดี มีการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่าเยอรมนีอาจต้องใช้งบประมาณถึง 4 หมื่นล้านยูโรเพื่อช่วยเหลือรัฐต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการยุติการใช้ถ่านหิน เพื่อจ่ายชดเชยให้กับแรงงานที่ได้รับผลกระทบและอุดหนุนไม่ให้ค่าไฟเพิ่มสูงขึ้นมากจนเกินไป

เจ้าหน้าที่ระดับสูงรายหนึ่งของเยอรมนีถึงกับบอกว่านโยบายนี้อาจทำให้เยอรมนีต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากปัจจุบันถ่านหินคิดเป็นสัดส่วนมากกว่า 30% ของการผลิตพลังงานไฟฟ้าในเยอรมนี

อาร์มิน ลาสเชส ผู้ว่าการรัฐนอร์ธ ไรน์-เวสฟาเลีย ซึ่งเป็นรัฐที่เป็นผู้ผลิตถ่านหินรายใหญ่ที่สุดในเยอรมนี มองว่า การยกเลิกถ่านหินจะส่งผลกระทบในวงกว้างต่อรัฐของเขาที่พึ่งพาถ่านหินในเชิงเศรษฐกิจค่อนข้างมาก แต่ก็เชื่อว่านโยบายนี้จะทำให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ ขึ้นในรัฐของเขาเช่นกัน

ปีที่ผ่านมามีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานลม แสงอาทิตย์และพลังงานสะอาดอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนสูงถึง 40% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด นับเป็นครั้งแรกที่ไฟฟ้าที่มีที่มาจากพลังงานทดแทนมีสัดส่วนสูงกว่าไฟฟ้าที่ผลิตจากโรงไฟฟ้าถ่านหิน

นอกจากนี้ ผลสำรวจพบว่าชาวเยอรมัน 73% เห็นด้วยกับมาตรการยกเลิกการใช้ถ่านหินโดยเร็ว ถึงกระนั้น ผู้นำองค์กรธุรกิจบางรายก็ยังมองว่าการที่จะยกเลิกการใช้ถ่านหินภายในปี 2038 นั้นยังเร็วเกินไป

นโยบายของรัฐบาลเยอรมนีครั้งนี้จึงเป็นความท้าทายครั้งใหญ่สำหรับการตัดสินใจของรัฐบาลอื่นๆ ทั่วโลก ●

NO2 ตัวอันตรายสร้างฝุ่นพิษ

ดัชนีคุณภาพอากาศ (Air Quality Index : AQI)
 คือค่าตัวเลขที่ใช้วัดมาตรฐานอากาศให้ประชาชนรับทราบถึงสถานการณ์มลพิษทางอากาศในแต่ละวันว่าอยู่ในระดับใด จำนวนโดยเทียบมาตรฐานของมลพิษทางอากาศ 6 ประเภท ได้แก่

- ก๊าซโอโซน (O3) - เฉลี่ย 1 ชั่วโมง
- ไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO2) - เฉลี่ย 1 และ 8 ชั่วโมง
- ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) - เฉลี่ย 1 และ 8 ชั่วโมง
- ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO2) - เฉลี่ย 1, 24 ชั่วโมง และ 1 ปี
- ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM10) - เฉลี่ย 24 ชั่วโมง และ 1 ปี
- ฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 2.5 ไมครอน (PM2.5) - เฉลี่ย 24 ชั่วโมง และ 1 ปี

- มาตรฐานค่าเฉลี่ยระยะสั้น (1, 8 และ 24 ชม.) กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยอย่างเฉียบพลัน (acute effect)
- มาตรฐานค่าเฉลี่ยระยะยาว (1 เดือน และ 1 ปี) กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันผลกระทบระยะยาวหรือผลกระทบเรื้อรัง ที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพอนามัย (chronic effect)

เพื่อยกเว้นสแกน QR Code ร่วมตอบแบบสอบถามจะได้ลุ้นรับของขวัญที่ระลึกจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ฉบับที่ 1 / 2562

1

สส.มอบรางวัล G - Green ปีที่ 12

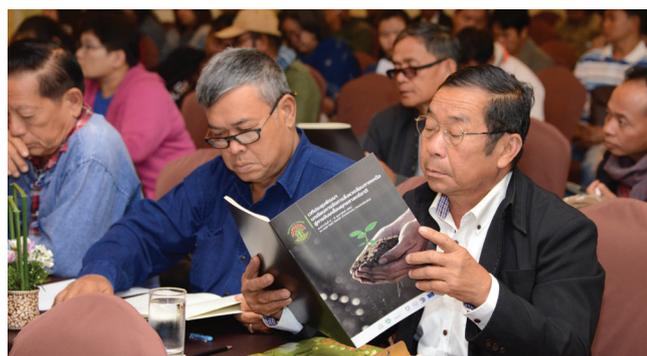
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) จัดงานมอบรางวัลแก่สถานประกอบการ โรงแรม และสำนักงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือ G - Green ประจำปี 2561 ภายใต้แนวคิด "12 th Anniversary G - Green 12 ปีเส้นทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม" เพื่อเชิดชูเกียรติภาคธุรกิจและหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนสังคมสู่วิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงส่งเสริม

ให้ตราสัญลักษณ์ G - Green เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้น เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562 ณ โรงแรมรามามาการ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร พลเอกสุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานมอบรางวัล กล่าวว่า โครงการนี้เน้นสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ใช้ทรัพยากร

อย่างคุ้มค่า รวมไปถึงการจัดการของเสียหรือมลพิษอย่างถูกต้อง สำหรับโครงการ G - Green จะมีการตรวจประเมินมอบคำรับรอง และโล่ตราสัญลักษณ์ตัว G - Green ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ใน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Production) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Hotel) และโครงการสำนักงานสีเขียว (Green Office) ●

2

ถอดบทเรียนการจัดการสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) ร่วมกับมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภาคเหนือ สมัชชาองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ธรรมชาติ ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (รีคอป) ประชุมบทเรียนการจัดการสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ

สู่การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ระหว่างวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2562 ณ เบลล์ วิลล่า รีสอร์ท อ.หางดง จ.เชียงใหม่ นายเดโช ไชยทัฬหภูมิ ผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภาคเหนือ กล่าวว่า การประชุมครั้งนี้เป็นการพัฒนาบทเรียนนำไปสู่ยุทธศาสตร์ใหม่ ทั้งการจัดการ

เชิงเดียวไปสู่ระบบการจัดการร่วมที่ชุมชน องค์กร เพื่อเตรียมตัวตั้งรับในอนาคต เช่น การจัดการไฟป่า หมอกควัน ที่ดิน แม่น้ำ ตลอดจนการต่อรองทางนโยบายและกฎหมาย ทั้งนี้ ระหว่างประชุมครั้งนี้ตัวแทนเครือข่ายจาก 15 จังหวัด ทั้งนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม สภาองค์กรชุมชนและภาคีเครือข่าย 150 คน ได้ลงพื้นที่ดูงานที่ ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ดูงานการจัดการไฟป่าและปัญหาหมอกควัน รวมทั้งดูงานการแก้ปัญหาป่าไม้และปัญหาที่ดินที่บ้านมังขุนกลาง อ.จอมทอง ที่สามารถลดความขัดแย้งเป็นการร่วมมือกับอุทยานแห่งชาติ ดอยอินทนนท์ได้ ●

3

สส.จับมืออินทรี ผูกโครงการ ฉลาดคิดพิชิตขยะ

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) บริษัท อินทรี อีโคไซเคิล จำกัด และบริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) หรืออินทรี ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการฉลาดคิดพิชิตขยะ (think Waste Wise) เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาขยะอย่างเป็นรูปธรรมให้กับโรงเรียนที่อยู่รอบๆ โรงงาน ตลอดจนเป็นโรงเรียนต้นแบบในการจัดการขยะที่ถูกต้อง ทั้งกระบวนการ และมีมาตรฐานสิ่งแวดล้อม สามารถขยายความรู้และแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะ

ไปยังโรงเรียนอื่น เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2562 นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า ปัจจุบันคนไทยสร้างขยะเฉลี่ยคนละ 1.13 กิโลกรัมต่อวัน หรือคิดเป็น 27.40 ล้านตันต่อปี นำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ 8.52 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 31 และถูกส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องเพียง 11.70 ล้านตัน ส่วนที่เหลือนำไปกำจัดไม่ถูกต้อง 7.18 ล้านตัน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงได้ส่งเสริมความรู้ สร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

ที่ต้นทางอย่างถูกต้องให้แก่ประชาชน ภายใต้แนวคิดการจัดการขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste) ทั้งนี้ ใช้หลัก 3Rs มาเผยแพร่ผ่านกิจกรรมโครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) และโครงการโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) เพื่อขับเคลื่อนไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) โดยการลดปริมาณขยะ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะที่ต้นทางอย่างยั่งยืน ●

4

รางวัลมหิงสา สายสืบปฐมวัย ปลูกฝังเด็ก รักสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จัดพิธีมอบ "รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ" เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กๆ และที่เลี้ยงที่เข้าร่วมโครงการมหิงสาสายสืบปฐมวัย เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2562 โดยโครงการนี้มุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะ

ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ควบคู่ไปกับการปลูกฝังเรื่องสิ่งแวดล้อม ดร.วิจารย์ สิมาฉายา ปลัด ทส. ในฐานะประธานในพิธีมอบรางวัล กล่าวว่า โครงการมหิงสาสายสืบปฐมวัยเป็นการกระตุ้นความสนใจของเด็กในการใช้สื่อในธรรมชาติรอบตัวร่วมกับกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยและเนื้อหาที่เรียน

เพื่อสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ในห้องเรียนธรรมชาติ เน้นการลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรัก เกิดความรู้สึกของการเป็นเจ้าของ และนำไปสู่ความรับผิดชอบในที่สุด ซึ่งกล่าวได้ว่า โครงการมหิงสาสายสืบปฐมวัย เป็นกระบวนการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กล่าวว่า โครงการมหิงสาสายสืบปฐมวัย ได้เปิดตัวโครงการและรับสมัครครูผู้สอนผู้ปฏิบัติงานร่วมกับเด็กปฐมวัย และผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมเป็นที่เลี้ยงโครงการมาตั้งแต่ปี 2561 เป็นรุ่นนำร่องและกำจัดการมอบรางวัลแห่งความภาคภูมิใจในครั้งนี้ เป็นการเสริมสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยมีที่เลี้ยงและเด็กๆ ร่วมทำกิจกรรมและเข้ารับรางวัลทั้งสิ้น 118 คน ●

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) จัดอบรมเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะที่ต้นทางตามหลักการ 3Rs ประชากร เพื่อส่งเสริมให้จังหวัดและภาคีเครือข่ายบริหารจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง เกิดแนวทางในการลดคัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พร้อมขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นๆ เมื่อวันที่ 12

กุมภาพันธ์ 2562 ณ โรงแรมเทพนคร จ.บุรีรัมย์ โดยมีนายธีรวัฒน์ วุฒิกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นประธาน

โครงการดังกล่าวนี้เป็นไปตามคณะรัฐมนตรี (ครม.) ที่ได้เห็นชอบ “แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ” (พ.ศ. 2559 - 2564) เป็นแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ

(Zero Waste Society) ภายใต้แนวคิด 3Rs-ประชารัฐ คือการส่งเสริมการจัดการขยะที่ต้นทาง โดยการลดปริมาณขยะ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน

สำหรับที่ผ่านมา จ.บุรีรัมย์ มี 6 ชุมชน เป็นพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะต้นทางที่ประสบความสำเร็จ ได้รับรางวัลชนะเลิศชุมชนปลอดขยะระดับประเทศจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ได้แก่ ชุมชนบ้านหนองสะแกกวน เทศบาลตำบลโนนดินแดง หมู่ที่ 6 ชุมชนบุลำตวนใต้ เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ ชุมชนบ้านระเบ็กขาม องค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด ชุมชนบ้านหนองโพรง เทศบาลตำบลอิสาน ชุมชนบ้านลวีสดี องค์การบริหารส่วนตำบลกัลันทา หมู่ที่ 3 และชุมชนหมู่ที่ 4 โนนดินแดง เทศบาลตำบลโนนดินแดง ●

5

ต้นแบบจัดการขยะทั่วประเทศตามหลัก 3Rs ประชากร

บนความเคลื่อนไหว

วิ่งเก็บขยะ 3 อ่าว บอสซ่ารัน 2019

| ชิญนักวิ่งผู้รักสุขภาพ และรักษ์โลกเข้าร่วมวิ่งเพื่อสุขภาพในกิจกรรม “3 อ่าว บอสซ่ารัน 2019” วันอาทิตย์ 28 เมษายน 2562 งานวิ่งที่คุณจะได้ทั้งความสนุก สุขภาพ และการกุศล เต็มล้นในเช้าวันอาทิตย์ที่สดใสริมทะเลอ่าวไทย ท่ามกลางเส้นทางวิ่งที่สวยงามของคลองวาฬ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ชวนกันมาออกกำลังกายเดิน-วิ่ง ไปพร้อมกับนักวิ่งจิตอาสาที่จะวิ่งเก็บขยะตลอดระยะทางเพื่อช่วยกันรักษาความสะอาดในเส้นทางวิ่งกับกิจกรรม POLIMAXX Run3R Plogging Run ตามรอยเทรนด์การวิ่งออกกำลังกายที่กำลังได้รับความนิยมทั่วโลก และร่วมแบ่งปันน้ำใจให้สังคม โดยเงินรายได้ส่วนหนึ่งหลังหักค่าใช้จ่ายจะนำสมทบทุนโครงการจัดซื้อเครื่องมือแพทย์แก่ผู้ป่วยฉุกเฉิน มูลนิธิสว่างประจวบธรรมสถาน กำหนดรับสมัครทางออนไลน์ ตั้งแต่วันนี้จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2562 หรือจนกว่าจะเต็ม หรือ Walk In ประจวบคีรีขันธ์ : ธิปดา ริสอร์ท คลองวาฬ ตั้งแต่เวลา 10.00-15.00 น. จำกัดจำนวน 1,500 คนเท่านั้น ดูรายละเอียดประเภทการวิ่ง และค่าใช้จ่ายได้ที่ www.fanaticrun.com ●

**พยายามสร้าง
ความเข้มแข็งต่อ
คนในชุมชนให้เกิด
จิตสำนึกรักษ์ป่า
ดังคำพูดที่เขา
มักพูดตอกย้ำแก่
เขี้ยวชนเสมอว่า
“คนรักษ์ป่า ป่าก็
รักคน รักชุมชน”**

กิจกรรมรักษ์ป่าอย่างยั่งยืนต้องทำให้ชุมชนมีแหล่งอาหารหรือแหล่งวัตถุดิบในการดำรงชีวิต **เป็นซูปเปอร์마켓สมุนไพร ยารักษาโรค และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า** เกิดอาชีพและสร้างรายได้แก่ชุมชนและส่งต่อเป็นมรดกอันล้ำค่าให้กับลูกหลาน

การต่อสู้กับนายทุนและกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่เข้ามาบุกรุกแผ้วถาง “ป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอ” ให้คงความอุดมสมบูรณ์และสามารถสืบทอดเจตนารมณ์บรรพบุรุษที่พร่ำสอนมาเสมอว่าให้รักษาป่าผืนนี้ไว้ให้ได้ อย่าให้ตกอยู่

ในมือนายทุนต้องใช้เวลามากกว่า 30 ปี ชาวบ้านที่ลุกขึ้นต่อสู้จนนายทุนยอมถอยคนนั้นคือ “บุญเลิศ พันธุ์สนธิ” กระทั่งวันนี้เขาก้าวขึ้นมาเป็นแกนนำชุมชนอ่าวบ้านถ้ำตลอด ต. น้ำตก อ. ฟุ่งสง จ. นครศรีธรรมราช เรียกได้ว่า

ไม่เหน็ดเหนื่อยทำให้บุญเลิศได้รับพระราชทานธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิตจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เป็นรางวัลที่ภาคภูมิใจที่สุดในชีวิต และเป็นแรงบันดาลใจสำคัญให้เขามีปณิธานแรงกล้าในการอนุรักษ์ป่า กระทั่งมารับหน้าที่อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)

นอกจากเป็นนักอนุรักษ์ระดับแกนนำที่คนในชุมชนนับถือในหัวใจ เขายังปลุกจิตสำนึกด้านอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่เขี้ยวชนคนรุ่นใหม่ ผ่านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและบอกเล่าเรื่องราวของปราชญ์ในชุมชนอีกด้วย

คนรักษ์ป่า

ป่าก็รักคน รักชุมชน

เป็นนักต่อสู้เพื่อป่าชุมชนตัวจริง

การต่อสู้อันยาวนานในครั้งนี้อาจได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากภาครัฐด้วย บุญเลิศ จึงเข้าร่วมเป็นเครือข่ายราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสป.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อปี 2545 เพื่อปมเพาะความรู้ด้านการอนุรักษ์มาใช้ เช่น การจัดแนวเขตระหว่างป่ากับที่ดินทำกิน การจัดตั้งชุดลาดตระเวนและเผ่าระวังป่าพร้อมกำหนดกฎกติกาในการใช้ทรัพยากรป่า การสำรวจป่า การจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพป่าชุมชน รวมถึงการสร้างฝายชะลอน้ำให้ชุมชนได้มีน้ำใช้ตลอดปี

ผลพวงของการต่อสู้ทั้งด้านความคิดและกำลังกายอย่าง

ทั้งนี้ ยังได้น้อมนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงร่วมมือกับแกนนำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาครัฐด้านป่าไม้ สถาบันการศึกษาในพื้นที่มาทำกิจกรรมรักษ์ป่าอย่างยั่งยืนร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีแหล่งอาหารในการดำรงชีวิต เป็นซูปเปอร์마켓สมุนไพร ยารักษาโรคและเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า เกิดอาชีพและสร้างรายได้แก่ชุมชน เพื่อส่งต่อเป็นมรดกอันล้ำค่าให้กับลูกหลาน

คำพูดที่เขา มักพูดตอกย้ำแก่เขี้ยวชนเสมอๆ “คนรักษ์ป่า ป่าก็รักคนรักชุมชน” เพราะนั่นคือวิถีชีวิตของคนและป่าที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อคนเห็นคุณค่าของป่า ป่าก็คืนความอุดมสมบูรณ์แก่คนเช่นกัน

และจากผลพวงแห่งความมุ่งมั่นทำให้ “บุญเลิศ พันธุ์สนธิ” ได้รับรางวัลทสม.ดีเด่นระดับประเทศ ด้านการพิทักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ ประจำปี 2561 ●

โรงเรียนต้นแบบ Zero Waste แหล่งบ่มเพาะนักอนุรักษ์ตัวน้อย

ด้วยแนวคิด “3R” คือ Reduce ใช้น้อย Reuse ใช้ซ้ำ และ Recycle นำกลับมาใช้ใหม่ ปัจจุบันโรงเรียนสุตารักษ์ เปิดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลตั้งแต่ก่อนอนุบาลถึงอนุบาล 3 มีเด็กประมาณ 210 คน แต่ละวันมีขยะจำนวนมากโดยเฉพาะขยะทั่วไปและขยะอินทรีย์จากเศษอาหาร แต่โครงการดังกล่าวทำให้ลดปริมาณ

โรงเรียนไม่ได้แค่สอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว **แต่ได้สอดแทรกความรู้ความเข้าใจให้เป็นนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเข้าไป** ในหลักสูตรด้วย

หวังการฝังรากลึกด้านจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโต ต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กคือเมล็ดพันธุ์ใหม่ที่จะพิทักษ์ปกป้องโลกต่อไปในอนาคต นั่นคือจุดเริ่มต้นของโครงการโรงเรียน Zero Waste School ของโรงเรียนสุตารักษ์ ซอยพลโยธิน 40 เขตดุสิต กทม. ที่วันนี้กลายเป็นต้นแบบโรงเรียนสีเขียวด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ จากความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครู เด็กและผู้ปกครอง ประสานใจการอนุรักษ์ร่วมกันจนได้รับรางวัลต้นแบบโรงเรียนปลอดขยะ จากกรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2561

จุดเริ่มต้นของความสำเร็จ สลิลดา ทศานนท์ ผู้จัดการโรงเรียนสุตารักษ์ เล่าว่า ริเริ่มโครงการปลอดขยะ

ตั้งแต่ปี 2554 แรกๆ ทำกิจกรรม “ธนาคารขยะ” รณรงค์ให้ครูและเด็กช่วยกันคัดแยกขยะประเภทต่างๆ แล้วนำมาถ่วงรวมกันเพื่อขายต่อ และนำรายได้ทั้งหมดมาเป็นเงินออมให้กับเด็กๆ พร้อมกับสนับสนุนให้ผู้ปกครองนำขยะที่ผ่านการคัดแยกจากบ้านมาร่วมโครงการกับโรงเรียน ผ่านการชั่งจูงจากเด็กๆ ด้วย

“สิ่งสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ อันดับแรกต้องบ่มเพาะความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ครูผู้สอนผ่านการฝึกอบรมดูงานหรือการไปทัศนศึกษาธรรมชาติเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่า เมื่อครูจิตใจเริ่มเปลี่ยนไปเป็นนักอนุรักษ์ ย่อมเต็มใจให้ความสำคัญกับโครงการและนำไปถ่ายทอดให้กับเด็กๆ” สลิลดา เล่าที่มา กระทั่งปี 2557 โรงเรียนเริ่มเกิดแนวคิด Zero Waste จึงทำกิจกรรมโรงเรียนปลอดขยะเหลือศูนย์

ขยะในโรงเรียนได้สูงถึง 70%

ตัวอย่างเช่น กล่องนม ทางโรงเรียนจะสอนให้เด็กล้างกล่องนมเพื่อนำกลับมาใช้ต่อหรือใช้ใหม่ด้วยการนำไปประดิษฐ์เป็นงานศิลปะ หรือการนำเศษวัสดุต่างๆ ที่เหลือจากการเรียนการสอน เช่น กระดาษนำมาทำเป็นกระดาษ เนื่องจากโรงเรียนมีนโยบายไม่ใช้ฟิวเจอร์บอร์ด และโฟมเด็ดขาด เพราะเป็นวัสดุที่ไม่ย่อยสลาย รวมทั้งรับบริจาคจากผู้ปกครอง เมื่อใช้งานหมดสภาพก็จะนำไปชั่งกิโลขายต่อ และนำเงินส่วนนั้นมาเป็นเงินออมให้กับเด็ก ๆ

สลิลดา เล่าถึงความตั้งใจความสำเร็จกิจกรรมการลดขยะเหลือศูนย์ ไม่ได้รณรงค์กับครู เด็กหรือผู้ปกครอง หรือสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่ได้สอดแทรกความรู้ความเข้าใจการเป็นนักอนุรักษ์เข้าไปในหลักสูตรวิชาต่างๆ ด้วย เพื่อให้เห็นความสำคัญขอดิน น้ำ ป่า มีประโยชน์ต่อโลกอย่างไร หากไม่มีต้นไม้โลกจะเป็นอย่างไร หรือน้ำมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างไร ถ้าทิ้งขยะลงไปในแม่น้ำลำคลองจะเกิดอะไรขึ้น นอกจากการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้วยังพาเด็กออกไปสำรวจโลกภายนอก ให้เด็กเกิดความรักความผูกพันกับธรรมชาติอีกด้วย

นั่นคือผลสำเร็จจากธนาคารขยะสู่ Zero Waste School ของโรงเรียนสุตารักษ์ ซึ่งวันนี้กลายเป็นโรงเรียนต้นแบบในการผลิต “นักอนุรักษ์ตัวน้อย” ทำหน้าที่พิทักษ์ปกป้องโลกใบนี้ให้ปลอดจากขยะ ●

เหรียญทางเลือก ได้ประโยชน์ ลดขยะ

รู้หรือไม่...

พวงเหรียญดอกไม้สดที่เราส่งไปทั่ว เพื่อร่วมแสดงความอาลัยแก่ผู้เสียชีวิตในงานศพ ก่อให้เกิดปัญหาตามมา ได้แก่

ขยะล้นวัด

ส่งกลิ่นเหม็น

เกิดมลพิษเมื่อเผา

1 วัน

มีขยะจากพวงเหรียญ 912 พวง

1 เดือน

มีขยะจากพวงเหรียญ 27,360 พวง

1 ปี

มีขยะจากพวงเหรียญ 128,320 พวง

*** เฉพาะวัดในเขตกรุงเทพฯ ทั้งหมด 456 วัด ซึ่งมีการสวดศพทุกคืน เฉลี่ยคืนละ 2 ศาลา มีพวงเหรียญศาลาละ 2 พวง

“มาช่วยลดภาระปัญหาขยะภายในวัด
ให้กับพระสงฆ์และสามเณร ด้วยการมอบเหรียญที่ใช้ประโยชน์ได้”

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“คุณภาพสิ่งแวดล้อม คือ คุณภาพชีวิต”

*** ข้อมูลจาก : สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย

Line : @deqp

Facebook : deqpth

www.deqp.go.th